

Δ Ι Α Λ Ε Ξ Ι Σ

Ὄργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ΡΟΤΑΡΙΑΝΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
δοθεῖσα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανι-
κοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς πόλεως τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1971.-

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἰὸ Στεφ. Ἰν. Κάνστα. Διδάκτορας Χημικοῦ, Τεχνικοῦ Συμβούλου

ΔΙΑΒΕΞΙΣ

Εργαστήριο της Γραμμάτισσης και της Ροταρίων Ομίλων Ιατρικής Κριτικής
διδάσκων ως και διδάσκων ως Έργων και Βιομηχανικών Τεχνολογίας
ως προς την 3ην Φεβρουάριον 1971. —

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Υπό Στέφανο Κωνσταντή, Διδάκτορα Χημικών, Τεχνικών Σχολείων

Η Ελληνική βιομηχανία μετά από ένα βρεφικόν στάδιο που διήρκεσε περισσότερο από μισόν αιώνα περίπου και μλαμπαιδικήν περίοδο που ουσιαστικά άρχισε περί τό 1930, είσηλθε ήδη είς τήν έφηβικήν ήλικιακ. Η ένηλικίωσις πλέον δέν είναι μακρρά.

Όλοι όμως γνωρίζομε πόσους κινδύνους περικλείει ή έφηβική ήλικια και πόσον από τήν όρθήν αντιμετώπισίν των έξαρτάται ή έπιτυχής σταδιοδρομία κάθε νέου. Θα έπιχειρήσω απόψε νά έπισημάνω ώρισμένους έκ των κυριωτέρων κινδύνων που άπειλοϋν τό ταχέως αναπτυσσόμενον χαϊδεμένο μας παιδί που άκούει στό όνομα Έλληνική Βιομηχανία. Δέν ίσχυρίζομαι ότι θα σάς πώ τίποτε τό νέον και τό καινοφανές. Πιστεύω όμως ότι όταν γίνεται μία τοιαύτης έκτάσεως προσπάθεια ανάπτυξεως ένός τόσο βασικού κλάδου, πρέπει νά γνωρίζωμεν όλοι, διότι όλοι, έμμέσως ή άμέσως έξαρτώμεθα από τήν βιομηχανίαν, όχι μόνον τό πόσον όφελόμεθα από αύτήν αλλά και πρία προβλήματα αντιμετωπίζει και πώς είναι δυνατόν νά λυθοϋν.

Η καθυστέρησις μέ τήν όποιαν ή χώρα μας είσέρχεται είς τήν οίκογένεια των βιομηχανικώς άνεπτυγμένων χωρών μάς δίδει ένα άτοϋ, που χρησιμοποιούμενο καταλλήλως θα μάς βοηθήση νά αποφύγωμε πολλές κακοτοπιές και στραβοπατήματα. Διότι δέν έχομε παρά νά μελετήσωμε τά λάθη των άλλων και νά έπωφεληθώμε από τήν πείραν των, πείραν που τήν έπλήρωσαν έκείνοι πολύ άκριβά. Φυσικά αυτό λέγεται εύκολά αλλά παρουσιάζει σοβαράς δυσκολίας είς τήν έφαρμογήν του. Διότι μάς λείπει άκόμη κάτι που οι άνεπτυγμένες χώρες απέκτησαν σιγά σιγά και που και έμεϊς μόνον ~~μας~~ μέ τήν πάροδο του χρόνου μπορούμε νά αποκτήσωμε. Μάς λείπει σέ πολλές περιπτώσεις ή βιομηχανική παράδοσις και ό αντίστοιχος τρόπος του σκέπτεσθαι. Η διαπίστωσις αύτήν δέν είναι ούτε μειωτική ούτε προσβλητική. Μήν ξεχνάμε ότι μέχρι πριν πολύ λίγα χρόνια διαβάσαμε στά σχολικά μας βιβλία:

./.

σελ 1/16

"Η Ελλάς είναι χώρα γεωργική. Παράγει σũκα, σταφίδες, έληές, λάδι, καπνό. Κύρια έξαγωγικά προϊόντα είναι ό καπνός, οί σταφίδες, τά σταφύλια καί τό κρασί, τό λάδι, τά έσπεριδοειδή."

Καί είχον δικαιο τά σχολικά βιβλία.

Άρκεϊ νά θυμηθοũμε τί έξήγαγε ή χώρα μας τό 1939

50.000	τόνους	καπνό
100.000	"	σταφίδες
40.000	"	κρασί

Άκολουθοũν έλαιόλαδο, έσπεριδοειδή, σũκα, σταφύλια καί ούραγός τό μόνο καθαρά βιομηχανικό προϊόν τοũ πίνακος, 25.000 τόνοι τερεβινθέλαιοι καί κολοφώνιοι αξίας 4.000.000 έκατομμυρίων δολλαρίων.

Τό 1948/49 έχομε τά ίδια προϊόντα στόν πίνακα τών έξαγωγών, μειωμένα είς τό 1/2 ή τό 1/3.

Γιά νά γίνη σαφέστερη ή καθυστέρησις πού έπέφερε ό πόλεμος άρκεϊ νά άναφερθῆ ότι μέ 100 \$ιά τό 1939 έχομε τούς έξῆς γενικούς δείκτας βιομηχανικής παραγωγῆς είς τά μεταπολεμικά χρόνια:

1945	33
1947	67
1949	90

καί μόνον τό 1950, μετά 11 χρόνια υπερέβημεν τήν παραγωγήν τοũ 1939.

Τό 1958 ό δείκτης έφθασε τό 200 ώς πρός τό 1938. Τό 1967 πέρασε τό 400. τό 1969 ήταν περί τό 500.

Καί μέ ρυθμό αύξήσεως άνω τοũ 10% έτησίως, πού δίδει στήν Ελλάδα μία από τίς πρῶτες διεθνῶς θέσεις στόν αντίστοιχο πίνακα, έφθάσαμε τό 1970 νά έχωμε 5,5 φορές τήν παραγωγή τοũ 1939.

Τό 1960 τό έθνικόν είσόδημα από τήν βιομηχανίαν ήτο ίσον μέ τό είσόδημα από τήν γεωργία καί άντιπροσώπευε τό 25% τοũ συνολικοũ έθνικοũ είσοδήματος. Τό 1970 έφθασε τό βιομηχανικόν είσόδημα τό 31% τοũ έθνικοũ ένῶ τό γεωργικόν περιωρίσθη είς τό 19%.

Εναντι τής εξαγωγής τερεβινθελαίου και κολοφωνίου τών 4.000.000 δολλαρίων τό 1939 και τοῦ 1,5 ἑκατομμυρίου τοῦ 1945, εἶχαμε εξαγωγάς βιομηχανικῶν προϊόντων ἀξίας 23,5 ἑκατομμυρίων δολλαρίων τό 1964,

	80	"	"	"	1966
	150	"	"	"	1968
	300	"	"	"	1970 ,
Μέ πρόβλεψιν	600	"	"	"	1975 και
	1200	"	"	"	1980

Κατά προϊόν ,τό 1969 τήν πρώτην θέσιν κατεῖχεν τό ἄλουμίνιο μέ τό νικέλιο ἀντιπροσωπεύοντα τό 30%. Τά ἐπεξεργασμένα τρόφιμα γενικῶς κατέχουν τήν β'θέσιν ἀντιπροσωπεύοντα τό 10-12% τοῦ συνόλου τῶν βιομηχανικῶν εξαγωγῶν μας. Ἀκολουθοῦν νήματα και ὑφάσματα μέ 9% και τά χημικά και φαρμακευτικά μέ 9%. Εἶναι δέ πολύ εὐχάριστο ὅτι στόν πίνακα τῶν εξαγωγῶν προστίθενται συνεχῶς νέα προϊόντα.

Σκάφη ἐπιβατικά και ἔμπορικά, σήμερα 20.000 αὐριο 200.000 τόννων. Ὑποδήματα, γοῦνες, δερμάτινα εἶδη γενικῶς, πού διοχετεύονται πρός τίς Εὐρωπαϊκές και Ἀφρικανικές ἀγορές, κοσμήματα πού ζωντανεύουν πανάρχαιες παραδόσεις και στολίζουν τίς καλλίτερες βιτρίνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἠλεκτρονικά, οἰκιακές ἠλεκτρικές συσκευές και πλῆθος ἄλλων προϊόντων προστίθενται στόν ἐξοπλισμόν μέ τόν ὁποῖο θά ἀντιμετωπίσωμε τήν ξένην εἰσβολή και θά διεκδικήσωμε ἕνα συνεχῶς μεγαλύτερο μερίδιο στόν διεθνή ἀγοράν.

Ἀξίζει ἐπίσης τόν κόπο νά ἀναφερθῇ ὅτι εἰς διαφόρους χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνεγείρονται ἐργοστάσια βάσει ἐλληνικῶν μελετῶν και μέ ἐλληνικῆς κατασκευῆς μηχανήματα, γεγονός πού ἀποδεικνύει ὅτι και ἡ τεχνολογία ἔχει φθάσει εἰς ὑψηλά ἐπίπεδα, εἰς ἄρισμένους τουλάχιστον κλάδους, ὥστε νά δύναται νά ἐπιβάλεται διεθνῶς.

Ἀναπτύσσεται λοιπόν μέ γοργότατον ρυθμόν ἡ βιομηχανία μας, παρά τό ὅτι οἱ συνθηκες δέν ἦταν πάντα εὐνοϊκές. Πῶς θά μπορέσωμε νά διατηρήσωμε αὐτό τό ρυθμό ; Φυσικά οἱ δυσχέρειες πού ἀντιμετωπίζει μία βιομηχανική μονάς εἶναι πάμπολλες και δέν θά εἶχει νόημα μία ἀπαρίθμησης δέ μία διάλεξη.

Θά προσπαθήσω νά θίξω μερικά ἀπό τά προβλήματα πού παρουσιάζουν γενικώτερον ἐνδιαφέρον καί ἀφοροῦν λίγο ἢ πολύ ὅλους μας. Καί σάν τέτοια διάλεξα νά ἐξετάσωμε ἀπόψε:

Τήν ἔλλειψιν πείρας καί διαφωτίσεως, τήν ἀνάγκην ἐμπεριστατωμένης μελέτης, τό πρόβλημα ἐξευρέσεως, ἐκπαιδεύσεως καί στεγάσεως τοῦ προσωπικοῦ, τήν βιομηχανική ἔρευνα καί τέλος τήν ἐπίδρασιν τῆς βιομηχανίας ἐπί τοῦ περιβάλλοντος.

ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΣ

Μία σειρά δυσχερειῶν ἔχει τήν ρίζαν της ἀκριβῶς ἀ' αὐτή τήν ταχεῖα βιομηχανική ἀνάπτυξω τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων καί εἰς τήν ἐντυπωσιακή ἀναδιάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας μας. Ἐνα σημαντικό ποσοστό τοῦ πληθυσμοῦ μετεπήδησε ἀπό τήν γεωργία στήν βιομηχανία, χωρίς νά προλάβη νά ἀφομοιώσῃ τὰς βασικάς ἀρχάς της καί νά ἀποκτήσῃ τήν ἀναγκαῖα διαφορετική νοοτροπία.

Εἶναι αἰσθητή ἡ ἔλλειψις παραδόσεως πόσον εἰς τήν κορυφήν ὅσον καί εἰς τήν βάσιν. Σημαντικόν ποσοστόν τῶν βιομηχάνων, ἀλλά καί τῶν συνεργατῶν των εἶναι αὐτοδίδακτοι. Βεβαίως τήν ἔλλειψιν αὐτήν καλύπτει συχνά ὁ δυναμισμός καί ἡ ἐφευρετικότης τῶν νεοφωτίστων. Εἶναι ὅμως πλέον πολλοί οἱ παράγοντες σήμερον, πού δέν εὐνοοῦν τόν ἐρασίτεχνισμόν, καί ἐπιβάλλουν τήν προσαρμογήν εἰς τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς. Ἐάν μάλιστα ἡ προσαρμογή αὐτή δέν γίνεῖ ἐγκαίρως, κινδυνεύομε μετ' ὀλίγα χρόνια, ὄχι νά σταματήσῃ ἡ βιομηχανική ἐξέλιξις, αὐτήν πλέον δέν τήν σταματᾷ τίποτε, ἀλλά νά μὴν ἔχωμε ἐλληνικήν βιομηχανίαν, διότι θά τήν ἔχουν ἀπορροφήσῃ αἱ λεγόμεναι διεθνεῖς ἐταιρεῖαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἤδη ἀρχίσει νά ἐγκαθιστῶνται. Δέν ἀναφέρομαι στά βαρέα βιομηχανικά συγκροτήματα, τά ὁποῖα δέν ἔχομεν ἀκόμη τά οἰκονομικά καί τεχνικά μέσα νά κατασκευάσωμε, ἀλλά στήν μικράν καί μεσαίαν βιομηχανίαν, διά τήν ὁποῖαν ἔχομεν ὅλας τὰς δυνατότητας νά τήν ἀναπτύξωμεν καί διατηρήσωμεν μόνοι μας.

Δέν ἔχει σωβινιστικά κίνητρα ἡ ἀντίδρασις εἰς τήν ἀπορρόφησιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας ἀπό τό ξένον κεφάλαιον. Ἐπιβάλλεται, διότι σκοπός τῆς βιομηχανίας πρέπει νά εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις ἐθνικῶν καί ὄχι ἀλλοτρῶν συμφερόντων, ἐγκατεστημένων κάπου εἰς τήν Εὐρώπην ἢ τήν Ἄμερικήν. Δέν κάνω κήρυγμα κατά τῆς ἐγκαταστάσεως ξένων βιομηχανιῶν εἰς τήν χώραν μας, οὔτε τάσσομαι ὑπέρ ἀπαγορευτικῶν μέτρων. Πιστεύω ὅμως ὅτι εἶναι δυνατόν νά περιορισθῇ μόνον

ἐκεῖ πού εἶναι ἐπιβεβλημένη, μέ ὄπλα τόν προγραμματισμόν καί τήν καλήν ὀργάνωσιν τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΚΑΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Πρὶν ὄχι πολλά χρόνια, ὁποῖος ἤθελε νά γίνῃ βιομήχανος ἔπαιρνε τόν πίνακα εἰσαγομένων προϊόντων ἀπό ὅπου ἐξεχώριζε τά εἰσαγόμενα σέ σημαντικά ποσά. Κατόπιν ἔκανε δεύτερη διαλογὴ ξεχωρίζοντας ἀπό αὐτά, ἐκεῖνα πού εἶχαν ὑψηλό εἰσαγωγικό δασμό. Καί ἐξησφάλιζε τήν ἴδρυσιν μιᾶς βιομηχανίας μέ λαμπρό μέλλον. Ἐάν τὰ κέρδη ^{εἶν} ἦσαν ἐπαρκῆ, δέν ἦταν δύσκολο νά ἐπιτευχθῇ μία νέα ἀνύψωσις τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ.

Τά χρόνια αὐτά παρῆλθον ἀνεπιστρεπτί. Οἱ λίγοι δασμολογικοὶ φραγμοὶ πού ἀπομένουν εἶναι ὑπό κατάρρευσιν. Ἡ προθεσμία ἐνώσεώς μας μέτην Ε.Ο.Κ. πλησιάζει, ἴσως γρηγορότερα ἀπό ὅτι πολλοὶ θά ἤθελαν. Ἴσως αὐτό νά σημάνη τό τέλος μερικῶν μονάδων πού, χωρίς ἰγιεῖς βάσεις, στηρίζουν τήν ἐπιβίωσιν τῶν στήν δασμολογικὴ προστασία. Συγχρόνως ὁμως θά ἐπιτρέψῃ στίς συγχρονισμένες βιομηχανίες νά διευρύνουν τήν ἀγοράν τῶν καί νά ἀναπτυχθοῦν γιά νά κυριεύσουν μία ἀγορά ὄχι 8 ἀλλά 200 καί 300 ἑκατομμυρίων κατοίκων.

Μεμονωμένα ἀλλά συνεχῶς πληθύνοντα παραδείγματα, ἀπέδειξαν ὅτι αὐτό πού θεωρεῖτο μέχρι χθές ἀδύνατο, εἶναι ἀπολύτως κατωρθωτό. Οἱ ξένοι ἄρχισαν νά ἀγοράζουν ἑλληνικά. Καί μὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι σκέπτονται περισσότερο ἀπό μᾶς πρὶν ἀγοράσουν.

Στόχος μας λοιπόν ἡ διεύρυνσις τοῦ προγεφυρώματος πού ἐγκατεστάθη ἤδη καί ἡ ἐκπόρθησις τῆς εὐρωπαϊκῆς, τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς, ἀπό τὰ ἑλληνικά βιομηχανικά προϊόντα. Προσπάθεια πού γιά νά ἐπιτύχῃ ἀπαιτεῖται ἀλλαγὴ νοοτροπίας στόν τρόπο ἐργασίας τῆς βιομηχανίας. Εἰς τόν ἀγῶνα αὐτόν, ἐκτός ἀπό τό ἑλληνικόν ἐπιχειρηματικόν δαιμόνιον, εἶναι ἐπιβεβλημένα καί ἄλλα ἐφόδια, τά ὅποια δέν εἶναι πλέον δυνατόν νά συγκεντρώνῃ ἓνα ἄτομον ὅσο σοφὸ καί ἂν εἶναι.

Ἡ βιομηχανία πρέπει νά ἰδρυθῇ καί ἐπενταθῇ ἐπὶ συγχρόνων βάσεων. Καί γιά τόν σκοπὸν αὐτόν ἀπαιτεῖται μία σειρά μελετῶν. Πρέπει νά προηγήται μία εὐρεῖα οἰκονομικὴ μελέτην συνδυασμῶν μέ διερεῦνησιν τῆς ἀγορᾶς διὰ νά διαπιστωθῇ ἡ βιωσιμότης τῆς βιομηχανίας, ἡ τιμὴ πωλήσεως τῶν προϊόντων ἄρα καί τό ἀνώτατον ἐπιτρεπτόν κόστος, ἡ δυναμικότης αὐτῆς ὡς καί ὁ χρόνος εἰς τόν ὅποιον

πρέπει νά άποσβεστῆ ἡ μονάς, διότι εἴτε ἡ πρώτη ὕλη θά ἔχη ἐκλείψη εἴτε ὁ ἀνταγωνισμός θά ἔχη ὀξυνθῆ, εἴτε τό προϊόν θά ἔχη ἀντικατασταθῆ ἀπό ἄλλο μικροτέρου κόστους.

Θά ἐπακολουθήσῃ ἡ τεχνικοοικονομική μελέτη, ἡ ὁποία βάσει τῆς ἐπιλεγείσης δυναμικότητος θά ἀναζητήσῃ τό ὕψος τῆς ἀναγκαίας ἐπενδύσεως, τόν τόπον ἀνεγέρσεως τῆς μονάδος, τό τελικόν κόστος τοῦ προϊόντος καί τό ἀπαιτηθόμενον κεφάλαιον κινήσεως. Θά καθορίσῃ τό διάγραμμα λειτουργίας τῆς ἐγκαταστάσεως, τήν διακίνησιν πρώτων ὑλῶν καί προϊόντων.

Ἐφ' ὅσον τά πορίσματα τῆς μελέτης ἀποδειχθοῦν ἱκανοποιητικά διά τόν ἐπιχειρηματίαν, θά ἐπακολουθήσῃ τό τρίτον στάδιον, τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἔργου. Θά γίνῃ χρονοδιάγραμμα τῆς ἐκτελέσεως, ἡ λεπτομερής μελέτη καί ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνάθεσις τῶν μηχανουργικῶν καί οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν εἰς πεπειραμένους ἐταιρείας.

Παραλλήλως θά ἀρχίσῃ ἡ προετοιμασία τοῦ ἐμπορικοῦ τομέως, ὥστε ὅταν κάποτε τό προϊόν θά ἀρχίσῃ νά παράγεται, νά εἶναι ἤδη κατὰ τό δυνατόν ἐξησφαλισμένη ἡ διάθεσις του.

Δέν ἰσχυρίζομαι βεβαίως ὅτι εἶναι 100% ἀσφαλῆς αὐτός ὁ τρόπος πάντως εἶναι πιό σίγουρος ἀπό τόν ἕξῃς:

"Ἐδῶ παρά κάτω κάποιος ἀνοιξε ἕνα ἐργοστάσιο καί κάνει κονσέρβες λαχανικῶν. καί φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις πάει καλά. Μιά καί ἔχω κάτι οἰκονομίες ἀπό τό ἐμπόριο ~~καλαμίνης~~ πού κάνω, δέν χτίζω καί ἐγώ ἕνα ἐργοστάσιο κονσερβῶν;" Βρίσκει λοιπόν τόν μάστορο-Κώστα πού ἔχει δουλέψει σέ κονσερβάδικο, κάποιος ἀντιπρόσωπος μηχανημάτων τόν πλευρίζει, κάποιος τοῦ πουλᾷ ἕνα οἰκόπεδο "ἐπί κεντρικῆς ἀρτηρίας", γίνονται κάπου καί σχέδια, διότι τά ζητάει τό Ὑπουργεῖο καί ἡ βιομηχανία εἰσῆλθε εἰς τήν ὁδόν τῆς πραγματοποιήσεως. Δυστυχῶς συχνά, συχνότατα, διαπιστώνεται ὅτι ὁ τρόπος ἐργασίας τοῦ μάστορο-Κώστα εἶναι ξεπερασμένος καί ἀντιοικονομικός, ὅτι τά μηχανήματα τοῦ ἀντιπροσώπου εἶναι γιά ἄλλου εἴφους λαχανικά, ὅτι τό οἰκόπεδο δέν ἔχει νερό τό καλοκαίρι, ὅτι ἡ ἀποχέτευσις δημιουργεῖ δυσκολίες διότι παρακάτω εἶναι τουριστική ἐγκατάστασις καί τέλος ὅτι ἡ πρώτη ὕλη τῆς περιοχῆς δέν ἀρκεῖ νά συντηρήσῃ δύο ἐργοστάσια.

Δέν θά κλείση ὅπωςδήποτε ἡ βιομηχανία γιά τόν λόγο αὐτόν, σπανίως ὁμως θά εἶναι ὑγιής. Σπανίως θά ἀποδώσῃ τό μέγιστον ἐκεῖνο πού θά μπορούσε. Καί πάντως θά ἀποδώσῃ πολύ λιγώτερα ἀπό ἐκεῖνα πού θά ἀπέδιδον τά ἴδια χρήματα ἂν εἶχε προηγηθῆ τῆς ἐπενδύσεως μία σωστή μελέτη. Καί ἡ οἰκονομία μας ἔχει ἀνάγκη νά ἀποδώσῃ τό μέγιστον κάθε ἐπενδυομένη δραχμή.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ

Καί ἐπειδή ὅλα αὐτά εἶναι τόσον ἀπλά καί εὐλογα, διερωτᾶται κανεῖς γιατί δέν τό κάνουν ὅλοι οἱ βιομήχανοι.

Δέν τό κάνουν, διότι, ὅπως εἶπαμε πολλοί ἀπό αὐτούς εἶναι αὐτοδίδακτοι, Δέν τοὺς τά ὑπέδειξε κανεῖς. Ἐπειδή καί ὁ ἔλεγχος τῆς οὐσίας τῶν μελετῶν πού συνοδεύουν αἰτήσεις δι' ἄδειαν ἰδρύσεως, λειτουργίας ἢ ἐπεκτάσεως, ἐκφεύγει τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἵπουργείου Βιομηχανίας, ὁ καλλίτερος τρόπος εἶναι νά διαφωτισθῆ ὁ βιομήχανος, μέ ἴσως πρωτοβουλία τοῦ ΕΛΚΕΠΑ ἢ τοῦ ΣΕΒ, μέ λίγα λόγια καί μέ μερικά παραδείγματα, ἐπί τοῦ πῶς ὀργανώνεται μία βιομηχανία. Τί κίνδυνοι μποροῦν νά παρουσιασθοῦν καί τί ζημίες νά προκύψουν ἐξ αἰτίας κάποιου κακοῦ προγραμματισμοῦ καί μιᾶς ἀτελοῦς μελέτης. Καί γιατί, ὅπως πηγαίνουν στό γιαντρί για τήν θεραπεία μιᾶς ἀρρωστίας, στόν δικηγόρο για δικαστικά θέματα, θά πρέπει οἱ βιομήχανοι νά ἀναζητήσουν τοὺς εἰδικούς για νά τοὺς βοηθήσουν νά λύσουν τά οἰκονομικά καί τεχνικά προβλήματα των.

Ἡ ἐπικρατοῦσα σέ πολλούς ἀντίληψις ὅτι τά χρήματα πού διατίθενται για μελέτη εἶναι περίπου χαμένα, εἶναι ἐπικίνδυνη για τοὺς ἴδιους, καί πρὸς τό δικό τους τό συμφέρον πρέπει νά καταπολεμηθῆ. Τό κόστος μελέτης φθάνει συνήθως τό 5-10% τοῦ συνολικοῦ ὕψους τῆς ἐπενδύσεως. Αὐτό ὁμως τό 5-10% ἀποδίδει πολλαπλασίως διότι ἐπιτρέπει τήν πλήρη ἀξιοποίησιν τοῦ ὑπολοίπου 90-95%.

Ἡ μελέτη ἐπέτρεψε νά φθάσῃ ἡ τεχνολογική ἀλλά καί ἡ τεχνοοικονομική ἐξέλιξις τά σημερινά ἐπίπεδα. Δι' αὐτῆς ἐπετεύχθη σημαντική μείωσις τοῦ κόστους τῶν ἐγκαταστάσεων διότι ἠυξήθη ἡ παραγωγικότης των. Ἐτσι, ἐνῶ στά 10 χρόνια πού πέρασαν τό κόστος τῶν διαφόρων μηχανημάτων ἀνῆλθε κατά 50 - 100%, τό κόστος τῶν ἐγκαταστάσεων κατά τόννον παραγομένου προϊόντος δέ ὤρισμένες περιπτώσεις ἐμειώθη ἀντί νά αὐξηθῆ, μέ τήν καλλίτερη ἀξιοποίησιν τῶν μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων.

ΣΤΕΛΕΧΗ ΑΚΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Ἄλλά καί ὅταν τό ἐργοστάσιον στηθῆ σωστά, ἕνα νέο πρόβλημα θά ἀνακύψῃ. Ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ἀπαραιτήτου δια τήν λειτουργίαν προσωπικοῦ, ἀνάλογα μέ τά ἐγκατεστημένα μηχανήματα καί τάς διακινουμένας ὕλας. Πρέπει νά ἐξετασθῆ τό σύνθεσις πρέπει νά ἔχη τό ἐπιτελεῖον τοῦ ἐργοστασίου. Καί ἡ ἐπιλογή αὐτή θά γίνῃ ἀπό τόν βιομήχανο μέ τήν συνεργασίαν τοῦ τεχνικοῦ του συμβούλου. Δυστυχῶς εἰς τό σημεῖον αὐτό παρεμβαίνει μία περίεργος νομοθεσία, ἡ ὁποία συχνά ἐπιβάλλει τό εἶδος τῶν εἰδικοτήτων πού θά προσληφθοῦν σέ κάθε βιομηχανία. Περίεργος, διότι δέν ξεκινάει πάντα ἀπό τήν ἀντίληψιν συμπαραστάσεως πρός τόν βιομήχανον, γιά νά μπορέσῃ νά ἀντιμετωπίσῃ τά προβλήματα τά ὁποῖα παρουσιάζονται. Σέ πολλές περιπτώσεις ἀποβλέπει εἰς τό νά δημιουργήσῃ εὐκαιρίες ἐπαγγελματικῆς ἀπασχολήσεως διά διάφορους κλάδους. Καί αἱ σφοδραί δημόσιαι συγκρούσεις καί ἄσκοποι διά τοῦ τύπου διαμάχαι μεταξύ μηχανολόγων, χημικῶν μηχανικῶν, χημικῶν, φαρμακοποιῶν, γεωπόνων, ὑπομηχανικῶν, βοηθῶν χημικῶν καί ἄλλων δέν ἀποβλέπουν εἰς τήν προστασίαν τοῦ βιομηχάνου ἀλλά εἰς τήν ἐξυπηρέτησιν κακῶς ἐννοουμένων κλαδικῶν συμφερόντων. Καί εἶναι ἐντός χρόνου ἡ διαμάχη αὐτή. Διότι σήμερα οἱ ὅροι ἔχουν ἀντιστραφῆ. Δέν περισσεύουν ἀλλά λείπουν οἱ εἰδικοί ὅλων σχεδῶν τῶν εἰδικοτήτων.

Ἄν θέλομε νά βοηθήσωμε τήν βιομηχανία, ἄς διαφωτίσωμε τοὺς βιομηχάνους τί ζημίαν ὑφίστανται ἀπό κακήν μηχανολογικὴν ἐπίβλεψιν καί ἀπό κακόν ἔλεγχον τῆς ποιότητος, ἀλλά καί τί εὐθύνας φέρουν ἔάν ἡ κακή λειτουργία γίνῃ πρόξενος ἀτυχημάτων καί ζημιῶν πρός τρίτους. Καί ὅταν οἱ βιομήχανοι πεισθοῦν ποῖο εἶναι τό συμφέρον των θά φροντίσουν οἱ ἴδιοι νά καλύψουν τάς ἀνάγκας των.

Ἄπό πλευρᾶς των τά ἐπαγγελματικά σωματεῖα καί τά προεδρεῖα των ἀντί νά ἀλληλοτρῶγῶνται, ἄς ἐνώσουν τάς δυνάμεις των δια νά ἐπιβάλουν βελτίωσιν τῆς τεχνικῆς παιδείας εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας της. Καί ἀντί νά ἐπιδιώκουν τήν τεχνητὴν δημιουργίαν κενῶν θέσεων πού δέν ἔχουν κανένα νόημα καί συχνά καλύπτονται μέ εἰκονικούς διορισμούς, ἄς χαράξουν τήν καμπύλη τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος ἀποφοιτούντων τεχνικῶν, παραλλήλως τῆς καμπύλης τῶν φυσικῶν καί ὄχι τεχνητῶν ἀγαγκῶν πού πρέπει νά καλύφωσιν μέ τόν σημερινό ραγδαῖο ρυθμόν

έκβιομηχανοποιήσεως. Πολύ φοβοῦμαι ὅτι τότε θά ἐκπλαγοῦν πολύ, διότι θά διαπιστώσουν ὅτι αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἐξέλιξις τῆς βιομηχανίας πολύ σύντομα θά κινδυνεύσῃ ἀπό ἔλλειψιν ἀνθρώπινου ὑλικοῦ. Τό πρόβλημα εἶναι ἀμεσώτερον καί ὀξύτερον ἀπό ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Διότι ὄχι μόνο δέ ἐπαρκοῦν σήμερα οἱ σχολές διά νά ἐκπαιδεύσουν τόν ἀπαιτούμενο ἀριθμό στελεχῶν, ἀλλά πάσχει ^{καί} ἡ παιδεία ~~καί~~ ἀπό ἔλλειψιν διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

"Ας μή ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς παιδείας, τεχνικῆς ἢ μή, εἶναι ἕνα θέμα πού ἀπαιτεῖ ἐξαιρετικά μακροχρόνιο προγραμματισμό, τά ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου θά ἀργήσουν πολύ νά φανοῦν. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι παρά ἕνας ἐπί πλέον λόγος γιά νά ἐνταθῇ ὅσο εἶναι δυνατόν ἡ ἀνάπτυξις τῆς.

"Ὅπως πολύ προσφυῶς ἐλέχθη εἰς ἕνα Σεμινάριο τοῦ ΤΕΕ, ἡ παιδεία εἶναι δημιουργός κεφαλαίων. Εἶναι μία ἐπένδυσις παραγωγική καί τό κεφάλαιον τό ὁποῖον δημιουργεῖ εἶναι πολυτιμώτατον διά τήν χώραν μας.

Φυσικά ὑπάρχει ἡ λύσις τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀπαιτουμένων στελεχῶν εἰς τό ἐξωτερικόν. Ἡ μέθοδος ἐφαρμόζεται, ἀλλά μόνον διά περιορισμένον χρονικόν διάστημα, διότι εἶναι ἐξαιρετικά πολυδάπανη. Ἐξ ἄλλου ἐκτός τοῦ κόστους συνεπάγεται καί δυσχερείας γλώσσης καί νοοτροπίας καί προσαρμογῆς τοῦ ξένου εἰς τό ἑλληνικόν ψυχολογικόν κλίμα.

Εἶναι ὅμως καί ἡ ἐξεύρεσις τοῦ ἀπαιτουμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ σήμερα δύσκολη. Διά τόν λόγον αὐτόν, οἱ μονάδες ἐκσυγχρονίζονται καί αὐτοματοποιοῦνται διά νά μειώσουν τόν ἀριθμόν τῶν ἐργαζομένων. Παραλλήλως ὅμως γίνονται καί πλέον πολύπλοκοι καί συνεπῶς ἀπαιτοῦν πλέον ἐξειδικευμένον προσωπικόν, ὑψηλότερη ἄρα στάθμη ἐκπαιδεύσεως.

Πρός τήν κατεύθυνσιν αὐτήν γίνεται ἤδη μία σοβαρή προσπάθεια. Ἔχομε τά ἀλλεπάλληλα σεμινάρια τοῦ ΕΛΚΕΠΑ γιά τά στελέχη τῶν ἐπιχειρήσεων, τίς σχολές παχυρρῦθμου ἐκπαιδεύσεως, τό νέο πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας γιά τεχνικές σχολές, τίς σχολές μαθητείας τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας πού ἔχουν σκοπό νά προετοιμάσουν ἐκείνους πού μεταπηδοῦν ἀπό τήν γεωργία στήν βιομηχανία.

"Αν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὑπολογίζεται ὅτι 2,5 ἑκατομμύρια Ἑλλήνων θά ἐγκαταλήψουν τήν γῆ στήν τρέχουσα δεκαετία καί ὅτι σημαντικόν ποσοστό ἀπό

αυτούς θά πρέπει νά στραφῆ πρός τήν βιομηχανία γιά νά καλύψη τίς ἀνάγκες πού θά δημιουργηθοῦν, γίνεται σαφές ὅτι τά ἀμβανόμενα μέτρα εἶναι ~~απολύτως~~ ἀνεπαρκῆ.

Ἡ ἐκπαίδευσις ἢ μᾶλλον ἡ μετεκπαίδευσις πρέπει νά γίνῃ σέ εὐρύτερη κλίμακα. Καί εὐλόγως ἀνακύπτει τό ἐρώτημα πῶς θά χρηματοδοτηθῆ ἕνα τόσο τεράστιο ἔργον. Δύο ἀπόψεις ἔχουν διατυπωθῆ, ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι.

Τό διαπρεπές στέλεχος τοῦ βιομηχανικοῦ μας κόσμου ὁ κ. Γ. Δράκος προτείνει νά ἀναλάβῃ τά ἔξοδα ἡ βιομηχανία διά τῆς ἐπιβολῆς ἑνός εἰθιτικοῦ τέλους.

Τό ποσό πού θά συγκεντρώνεται θά τό διαχειρίζεται ἐπιτροπή μέ ἐκπροσώπους τοῦ ΣΕΒ, τῆς Ἐργ. Συνομοσπονδίας καί τοῦ Ἰπουργείου Ἐργασίας, ἡ ὁποία θά χρηματοδοτῆ προγράμματα ἐκπαιδεύσεως, ὥστε νά ἐνισχυθῆ ἡ ἐκπαίδευσις προσωπικοῦ μέσα στίς ἴδιες τίς βιομηχανίες.

Ἀντιθέτως στό Σεμινάριο τοῦ ΤΕΕ διετυπώθη ἡ ἄποψις ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τόν τόπον τῆς ἐργασίας εἶναι δαπανηρή, ἐπιβαρύνει τήν παραγωγήν καί ἐπηρεάζει τήν ἀνταγωνιστικότητα. Ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀποτελεῖ διά τήν οἰκονομία ὑποδομήν καί τό κόστος πρέπει νά τό ἀναλάβῃ τό σύνολον τῆς οἰκονομίας διά τῆς δημιουργίας τῶν ἀπαιτουμένων τεχνικῶν σχολῶν.

Εἶναι μᾶλλον πρόδηλον ὅτι ἡ σωστότερη λύσις ἀποτελεῖ συνδυασμό τῶν ἀνωτέρω δύο προτάσεων. Νά ἐνταθῆ ὁ ρυθμός ἰδρύσεως τεχνικῶν σχολῶν καί νά ὀργανώσουν ἐνισχύσεις καί ἐπεκτείνουν οἱ βιομηχανίες τά ἐκπαιδευτικά των προγράμματα. Καί ἐπειδή, ὅπως εἶπαμε, ὅλα αὐτά δέν γίνονται ἀπό τήν μία στιγμή στήν ἄλλη δέν πρέπει νά περιμένωμε νά φθάσῃ ἡ κατάστασις στό ἀπροχώρητο, νά ἐμποδίζεται δηλαδή ἡ ἰδρυσις καί ἐπέκτασις βιομηχανιῶν ἀπό τήν ἔλλειψιν προσωπικοῦ.

Πρέπει ἀμέσως νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογή μακρόπνοα καί ριζοσπαστικά προγράμματα τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως σέ ὅλη τήν χώρα. Εἶναι εὐτύχημα ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργός προσωπικῶς ἔχει ἐπιληφθῆ τοῦ ὅλου θέματος καί ἐλπίζομε ὅτι, γιά τό καλό τοῦ τόπου, ἡ προσπάθεια θά ἀποδώσῃ τό ταχύτερον τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα.

ΣΤΕΓΑΣΙΣ

Μόλις πρίν λίγο ἀνεφέραμεν τόν ἐκ πρώτης ὄψεως ἀπίστευτον ἀριθμό 2,5 ἑκατομ. ἀτόμων πού θά ἐγκαταλείψουν τήν ὑπαιθρο μέχρι τό 1980. Καί ὅτι μεγάλο ποσοστόν ἀπό αὐτούς θά ἀπορροφηθῆ (πρέπει νά ἀπορροφηθῆ γιά νά ἔχωμε τήν

ἀπαιτούμενη ἀπό τήν βιομηχανία καί τοῦ ἄλλοι ἐκπαιδευτικοί ἐκπαιδευτικοί)

έξελιξιν πού περιμένουμε) από τήν βιομηχανία. Καί ποῦ θά στεγασθῆ ὄλο αὐτό τό πλῆθος;

Γιά νά ἀποδώσῃ πρέπει νά βρίσκται κοντά στά βιομηχανικά κέντρα, γιά νά μήν χάνη ὁ ἐργαζόμενος 2 καί 3 ὥρες τήν ἡμέρα γιά τήν μετακίνησίν του. Ἡ κατοικία πρέπει νά εἶναι φθηνή ἀλλά καί νά προσφέρῃ τό κατάλληλον περιβάλλον πού νά ἀνταποκρίνεται στίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις.

Τό πρόγραμμα τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑργατικῆς Κατοικίας καί τὰ δάνεια τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς δυστυχῶς δέν ἐπαρκοῦν. Ὑπελόγισεν ὁ ΣΕΒ ὅτι θά χρειαθοῦν τήν προσεχῆ δεκαετία, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, 500.000 νέες ἐργατικῆς κατοικίες συνολικοῦ κόστους 75.δισ. δρχ. μόνον γιά τήν στέγαση τῶν νέων μετοίκων, χωρίς νά ὑπολογισθῆ ἡ φυσιολογική αὔξησις τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος δυναμικοῦ καί οἱ ἄστεγοι τῶν πόλεων. Καί ἐπρότεινε ~~ἐπὶ~~^{ὡς} λύσιν, κάποιος ὀργανισμός νά ἀναλάβῃ τήν ἀνέγερσι κατοικιῶν, τίς ὁποῖες στήν ἀρχή νά ἐνοικιάζουσι οἱ βιομηχανίες καί νά τίς διαθέτουσι στούς ἐργαζομένους, παρέχοντας εἰς αὐτούς τό δικαίωμα νά ἀγοράσουσι μέ δόσεις ἀργότερα τὸ διαμέρισμά των.

Ἐάν τὸ πρόγραμμα αὐτό, τὸ ὁποῖο σέ ἄλλες χῶρες ἔχει ἐφαρμοσθῆ, τελικὰ υἱοθετηθῆ, θά πρέπει νά ἀρχίσῃ σύντομα, διότι 50.000 κατοικίες τόν χρόνον δέν εἶναι καθόλου εὐκόλος στόχος. Καί ἡ καθυστέρησις θά ἔχῃ ἄμεσες ἐπιπτώσεις στήν παραγωγή καί τήν παραγωγικότητα.

Ἡ κακή καί πρόχειρος στέγασις ἀναπόφευκτα δημιουργεῖ ἐξ ἄλλου ἐστίαις κοινωνικῆς ἀναταραχῆς. Ὁ ἐγκατεστημένος σὲ παράπηγμα ἐργαζόμενος γίνεται εὐκόλη λεία τῶν διαφόρων κινήσεων, πού ὑπὸ τὸν φιλεργατικὸν μανδύα ὑπονομεύουσι τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας. μας.

Δέν ἀρκεῖ ἡ συνεχῆς αὔξησις τῶν καταβαλλομένων ἡμερομισθίων, (τά ὁποῖα ἀξίθει τὸν κόπο νά ἀναφέρωμεν ὅτι ἐδιπλασιάσθησαν ἀπὸ τὸ 1961 ~~εἰς~~^{ὡς τὸ} 1970, ἐνῶ παράλληλα τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἠὺξήθη μόνον κατὰ 20%) γιά νά συγκρατήσῃ τὸν οἰκογενειάρχην πού στεγάζεται σὲ τρώγη. Καί καθημερινὰ πληροφοροῦμεθα νέες ἀναταραχές σὲ χῶρες μέ πολιτεύματα πάσης ἀποχρώσεως ~~ἀποχρώσεως ἀποχρώσεως~~, πού βασικά πηγάξουσι ἀπὸ τήν δυσἀρέσκεια τῶν ἐργαζομένων.

Ἐχομε δέ καί ἐμεῖς ἐδῶ πικράν πείραν τοῦ πόσον ἐπηρεάζεται ἡ βιομηχανική ἀνάπτυξις ἀπό τήν κοινωνικήν ἀναταραχήν
 Εἶναι συνεπῶς ἀνάγκη νά τεθῆ ἐν κινήσει ὁ ἀπαιτούμενος μηχανισμός στε-
 γάσεως γιά νά μειώσωμε ὅσον τό δυνατόν τόν κίνδυνο αὐτό.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ἀλλά καί ἡ βιομηχανία πού στήθηκε καί ξεκίνησε σωστά, δέν εἶναι δυνατόν νά θεωρηθῆ ὅτι εἶναι ὀλοκληρωμένη. Μέσα στήν ἴδια τήν φύσιν της ὑπάρχει ἀπαραιτήτως ἡ ἐξέλιξις. Ἐάν δέν δημιουργεῖ συνεχῶς νέα προϊόντα, ἔάν δέν βελτιώνει συνεχῶς τήν ποιότητά των, δέν θά καταφέρη νά ἐπιζήσῃ καί μάλιστα ὑπό τό καθεστῶς τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ πού ἐπικρατεῖ σήμερα. Ἡ βελτίωσις τῶν μεθόδων παραγωγῆς, ἡ ἀναζήτησις τρόπου παραγωγῆς νέων προϊόντων, ἀποτε-
 λοῦν τό ἀντικείμενον τῆς ὀνομαζομένης βιομηχανικῆς ἢ ἐφηρμοσμένης ἐρεύνης.
 Ἐχει ἐπικρατήσῃ ἡ ἀντίληψις ὅτι στήν ἑλληνική βιομηχανία ἡ ἔρευνα εἶναι μία ἀπασχόλησις ἄγνωστη καί ἀκόμη ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἐρεύνης ἐπὶ βιομηχανικῶν θε-
 μάτων εἶναι ἀνέφικτος στόν τόπο μας. Οὔτε τό ἓνα οὔτε τό ἄλλο εἶναι ἀλη-
 θεία.

Εἶναι φυσική ἀετία εἰς

Είναι αλήθεια όμως ότι η έρευνα στα βιομηχανικά εργαστήρια συχνά γίνεται κατά τρόπο τυχαίο, χωρίς σύστημα και χωρίς τās άπαραιτήτους γνώσεις.

"Άλλοτε πάλι είναι τόσο ριζωμένοι οι παλαιοί και αντιοικονομικοί τρόποι εργασίας, ώστε συχνά ο νέος επιστήμων πού μπαίνει σε μία βιομηχανία να μὴν τολμάη να άμφισβητήση τὴν όρθότητα τῶν μεθόδων πού χρησιμοποιεῖ ο μάστορας ἐδῶ και 20-30 χρόνια, φοβούμενος τὴν δυσπιστία πού θά αντιμετώπιση όταν προβάλη τό έρώτημα μήπως ἡ επιστήμη ἐν τῆ μεταξύ ἔχει ἐξελιχθῆ και ὑπάρχουν ἄλλοι ἀπλούστεροι και ἀποδοτικώτεροι τρόποι.

Εἶναι μία πραγματικά πολύ εὐχάριστη διαπίστωση, ὅτι οι νέοι πού ἀποφοιτοῦν σήμερα ἀπό τις ἀνώτατες σχολές μας εἶναι πολύ καλλίτερα κατηρτισμένοι ἀπό ὅτι τὰ πρῶτα μεταπολεμικά χρόνια και εἶναι ὡς ἐκ τούτου εἰς θέσιν να ξεπεράσουν πιδ εὐκολα αὐτές τις δυσκολίες.

Πιστεύω πάντως ὅτι θά ἔχη μεγάλη χρησιμότητα ἡ ὀργάνωση σεμιναρίων σε ὅλα τὰ βιομηχανικά κέντρα πού θά εἶχαν σκοπό να δώσουν μερικές ιδέες στο τεχνικο-επιστημονικό προσωπικό ἐπί τοῦ θέματος τῆς έρεῦνης στὴν βιομηχανία.

Ο σκοπός των θά εἶναι ὄχι μόνο να τονίση τὴν ἀναγκαιότητα τῆς έρεῦνης, ἀλλά και να ἐξηγήση πῶς εἶναι δυνατόν να γίνη ἡ έρευνα και με πολύ ἀπλά μέσα μερικές φορές.

Ἀκόμη/νά ἐνημερώση ἐπί τῶν έρευνητικῶν εργασιῶν πού θά μπορούσαν να γίνουν με συμπράξασιν τῶν μεγάλων κέντρων έρεῦνης τῆς χώρας . Καί στον τομέα αὐτόν σημειώνουμε με ιδιαίτερη χαρά και ἱκανοποίηση, ὅτι ἡ Ἑλληνική Ἐπιτροπή Ἀτομικῆς Ἐνεργείας, πρωτοστατοῦσα εἰς τὴν κίνηση για τὴν τόνωση τῆς βιομηχανικῆς έρεῦνης, ἔχει θέσει στὴν διάθεση τῆς βιομηχανίας τό ἐπίλεκτο ἐπιστημονικό προσωπικό της και τὰ ἀρτίως ἐξοπλισμένα εργαστήρια τοῦ κέντρου "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" . Καί μπορῶ να βεβαιώσω ἐξ ἰδίας πείρας, διότι ἐκάναμε χρῆσιν τῆς προσφοράς αὐτῆς, ὅτι οι έρευνηταί τοῦ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ αἰσθάνονται ιδιαίτερη χαρά ὅταν ἔχουν τὴν δυνατότητα να ἐξυπηρετήσουν τὴν βιομηχανία.

Εἶναι λοιπὰν δυνατή ἡ βιομηχανική έρευνα, γίνεται ἤδη, ἀλλά χρειάζεται ἀκόμη ἐντατική προσπάθεια για να ἀποδώση πλούσιους τούς καρπούς της.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Καί τώρα ἄς δοῦμε ἓνα ἄλλο πρόβλημα τῆς βιομηχανίας, τό ὁποῖον δέν εἶναι ἀκόμη τόσο ἐκδηλο στήν χώρα μας. ἀκριβῶς διότι ἡ ἐκβιομηχάνισις δέν ἔχει ὀλοκληρωθῆ.

Πρόκειται γιά τήν ρύπανσις τοῦ περιβάλλοντος ἀπό τά βιομηχανικά κατάλοιπα.

Ἀπό ὅλες σχεδόν τίς βιομηχανικές ἐπεξεργασίες προκύπτουν ὄχι μόνον προϊόντα ἀλλά καί παραπροϊόντα, πολλά ἀπό τά ὁποῖα στεροῦνται ἐμπορικῆς ἀξίας καί ~~εἰς τήν~~ ~~ἀγοράν~~ ἡπερείπτονται.

Τά προϊόντα αὐτά εἶναι εἴτε ὑλικά, δηλαδή ἄχρηστα στερεά, διαλύματα διάφορα ~~καί~~ αἰερία καύσεως, εἴτε ἐνεργειακά, ὅπως τά θερμά νερά φύξεως, ἐκτός ἀπό τά ραδιενεργά τά ὁποῖα δέν ἔφθασαν ἀκόμη ὡς ἐδῶ. Οἱ μεμονωμένες βιομηχανικές μονάδες ἀπαλάσσονται τῶν παραπροϊόντων των διότι ἡ παρουσία των δέν ἐπηρεάζει σημαντικά τό περιβάλλον. Ὅσο ὁμως συγκεντρώνονται περισσότερα, τόσο πιά ἔντονη καί ἐνοχλητική γίνεται ἡ παρουσία τῶν βιομηχανικῶν ἀπορριμμάτων. Μέχρι ὅτου ἐφθάσαμε εἰς τό γνωστό σημεῖο, νά μεταβληθῆ ὁ τόσο τραγουδισμένος Ρήνος σέ ἓνα ὄχετό ἀκαθάρτων καί θερμασμένων ὑδάτων πού παρασύρουν χιλιάδες ~~κεκρά~~ πιά ψάρια.

Παρακολουθοῦμε συχνά καί στόν ἡμερήσιο τύπο, πόσο ἔντονες προσπάθειες καταβάλλονται νά σωθοῦν τήν ὑστατή ~~περίοδον~~ στιγμή περιοχές ὀλόκληρες ~~αἰ~~ ἀβατρέπεται ἡ φυσική ἰσορροπία τοῦ περιβάλλοντος καί κινδυνεύουν νά καταστοῦν μή κατοικίσιμες.

Ζοῦμε τό ξεκίνημα μιᾶς παγκοσμίου σταυροφορίας, ἐνός διεθνοῦς κινήματος, ἀπό τήν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται, δέν εἶναι ὑπερβολή νά λεχθῆ, ἡ ἐξέλιξις τῆς ζωῆς στόν πλανήτη μας καί τό μέλλον τοῦ ἀνθρώπου.

Φυσικά δέν εἶναι ἡ βιομηχανία ὁ μόνος οὔτ᾽ ἐάν ὁ κύριος ἔνοχος ~~γιά~~ τήν κατάστασις πού ἔχει δημιουργηθῆ. Τά αὐτοκίνητα καί οἱ κεντρικές θερμάνσεις ἐπηρεάζουν τήν σύνθεσις τῆς ἀτμοσφαίρας σέ σημαντικῶν μεγαλύτερο ποσοστόν ἀπό τά ἐργοστάσια. Οἱ οὐπόνομοι τῶν πόλεων μολύνουν τά φυσικά ὕδατα πολύ περισσότερο ἀπό τά βιομηχανικά ἀπόνερα.

Ἡ μάχη αὐτή θά ἀπαιτήσῃ μεγάλες θυσίες, σοβαρές ἀποφάσεις. Ὑπολογίζεται ὅτι στίς Η.Π.Α. θά δαπανηθοῦν μέχρι τό ^{ἔτος} 2.000,300 δισεκατομμύρια δολλάρια γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, τά ὁποῖα φυσικά ἐμμέσως ἢ ἀμέσως θά βαρύνουν τό σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ.

Στόν τόπο μας εἶπαμε τό πρόβλημα γενικά δέν εἶναι ὀξύ διότι καί ἡ βιομηχανία δέν ἔχει ἀπτυχθῆ καί τό περιβάλλον εἶναι πολύ ἐκτεταμένο. Ὅπου ἔχουμε μόλυνση, πηγή της εἶναι οἱ μεγάλες πόλεις καί ὄχι τά βιομηχανικά κέντρα. Δέν σημαίνει αὐτό ὅμως ὅτι πρέπει νά ἐπαναπαυθοῦμε καί νά ἀγνοήσωμε τό πρόβλημα. Ἄν μιμηθοῦμε τά μέτρα τῶν ἄλλων σήμερα, τότε δέν θά εἶναι ἀνάγκη νά σημάνουν συναγερμό οἱ σειρήνες αὔριο.

Φυσικά καί ἡ ἑλληνική βιομηχανία θά ἐπιβαρυνθῆ τότε ἀπό τά μέτρα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, τό κόστος της θά ἀνέλθῃ, ἡ ἀνταγωνιστικότης ἐνδέχεται νά μειωθῆ. Στήν περίπτωσι ὅμως αὐτή, ὅσο χαϊδεμένο παιδί καί ἂν εἶναι ἡ βιομηχανία, χρειάζεται αὐστηρότης καί συνέπεια. Ἐπειδή τό μέτρο θά ἀπευθύνεται κυρίως σέ ὑπό ἴδρυσιν μονάδες, πρέπει ἀπό πρῖν νά εἶναι γνωστές οἱ ἀνεκτές προδιαγραφές τῶν ἀποβλήτων, ὥστε νά συνυπολογισθῆ στό ἀρχικό κόστος ὁ καθαρισμός των. Ὑπάρχουν ἤδη σχετικῆς ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, οἱ ὁποῖες θά ἔπρεπε νά συμπληρωθοῦν καί παράλληλα νά ὀργανωθοῦν οἱ ὑπηρεσίες ἐπιβλέψεως γιά νά ἐξασφαλισθῆ ἡ ἄμεσος ἐφαρμογή των. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τίς ὑπάρχουσες βιομηχανίες, σ' αὐτέσ πρέπει νά τεθοῦν εὐλογα χρονικά περιθώρια προσαρμογῆς των εἰς τήν νομοθεσίαν.

Πέραν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ, ἔστω καί περιορισμένη, ἐπίδρασις τῆς βιομηχανίας ἐπί τοῦ περιβάλλοντος, εἶναι ἀναπόφευκτη, πρέπει νά μελετηθῆ σοβαρά ἡ κήρυξις ἐκτεταμένων τμημάτων τῆς χώρας σέ ἀπηγορευμένες γιά τήν βιομηχανία ζῶνες γιά νά διατηρηθῆ ἀλάβητος ἡ ὁμορφιά τῆς ἑλληνικῆς φύσεως.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όσα ακούσατε ήταν μία γρήγορη ματιά επί ώρισμένων από τα βασικά προβλήματα της βιομηχανίας μας,

Αναφέραμε κατά σειράν την ανάγκη διαφωτίσεως των βιομηχάνων για να είναι εις θέσιν να γνωρίζουν καλλίτερα ποίό είναι το συμφέρον των, την σημασίαν μιᾶς καλῆς τεχνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς μελέτης, την ἀνάγκην ἐκπαίδευσως καὶ στεγᾶσεως τοῦ προσωπικοῦ, εἶπαμε δύο λόγια γιὰ τὴν βιομηχανικὴν ἔρευνα καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος.

Διαπιστώσαμε ὅτι δέν εἶναι πάντα εὐκόλος ἡ λύσις τῶν προβλημάτων ποῦ παρουσιάζονται. Εἶναι ὅμως δυνατὴ ἐάν γίνουν ὀργανωμένες καὶ προγραμματισμένες προσπάθειες ἀπὸ ὅλες τὶς ἐνδιαφερόμενες πλευρές. Πρέπει ἀκόμη νὰ ἔχουμε πάντα στό νοῦ μας ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις πρέπει νὰ γίνῃ διὰ συλλογικῆς προσπάθειας.

Ὅτι πολλές μικρές βιομηχανίες δύσκολα θὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν διεθνή ἀνταγωνισμό ὅταν καταργηθοῦν οἱ προστατευτικοὶ εἰσαγωγικοὶ δασμοί. Καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν συνένωσιν τῶν μικρῶν ἀντιοικονομικῶν μονάδων σέ σύγχρονες μεγάλες ἀποδοτικὲς βιομηχανίες, πρέπει νὰ ὁλοκληρωθῇ χωρὶς χρονοτριβή, πρὶν εἶναι πολὺ ἀργά.

Ἐάν ξεπεραστοῦν οἱ βασικὲς δυσκολίες τότε, ὄχι μόνο θὰ περάσῃ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ὁμαλὰ στὴν ἐνηλικίωσιν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔχῃ ὅλες τὶς προϋποθέσεις μιᾶς ἐπιτυχοῦς σταδιοδρομίας.

Τελειώνοντας θὰ εἴθελε νὰ τονίσω ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ εἰς ὅλους μας συνείδησις ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις δέν εἶναι αὐτοσκοπός. Εἶναι μέσον γιὰ νὰ ἐπιτύχωμε ἓνα ἀνώτερο βιοτικὸ ἐπίπεδο, ἓνα ὑψηλότερο ἐθνικὸ καὶ ἀτομικὸ εἰσόδημα, μιὰ πιο ἀνεξάρτητη οἰκονομία.

Ἡ βιομηχανία ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ βελτιώσῃ τοὺς ὄρους διαβιώσεώς μας, ὄχι νὰ τοὺς χειροτερέψῃ.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἐνδιαφερθοῦμε γιὰ τὰ ἀναπτυξιακὰ προβλήματα ^{της} καὶ νὰ ἀναζητήσωμε τὴν λύσιν τους. Δέν πρέπει ὅμως ποτέ νὰ ξεφύθῃ ἀπὸ τὸν ἔλεγχό μας καὶ νὰ φθάσῃ στό σημεῖο νὰ μᾶς ἐπιβάλλῃ τὸν τρόπο ζωῆς καὶ νὰ μᾶς καταστρέψῃ τὴν φύσιν μας.

Διότι μὰ τί θὰ ὠφεληθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐάν τὴν βιομηχανίαν ὅλην ἀποκτήσῃ καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀπολέσῃ;

... και την ανέγερση του πνευματικού κέντρου της πόλεως εις τὸ ὁποῖον θὰ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Δημοτικὸν Θέατρον καὶ ὁ χώρος διὰ τὴν στέγασιν

Τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πρώτης ἐπαναστατικῆς διετίας, κατόπιν ἐπανειλημμένων εἰσηγήσεων μου εἶχεν ὁ

Ο ΠΡΩΤΟΣ γραμματεὺς τοῦ κόμματος εἰς Λότζ ἀντεκαπστάθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑβδομάδος μετὰ ἀπὸ ἀπεργίαν τῶν ἐργατῶν βάμβακος.

ΣΥ 19/2/1971

ΟΔΗΓΟΙ ΠΡΟΣΟΧΗ!

Εἰς ποίους χώρους ἐπιτρέπεται ἡ στάθμευσις τῶν Ι.Χ. αὐτοκινήτων

ΝΕΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΜΕ ἀπόφασιν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου καθωρίσθησαν οἱ κάτωθι χώροι πρὸς στάθμευσιν αὐτοκινήτων Ι.Χ. ἐπιβατικῶν καὶ φορτηγῶν ὄφελιμου φορτίου μέχρι ἡμίσεως τόννου.

Ἡ ἼΣΧΥΣ τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἡ ὁποία καταργεῖ πᾶσαν προγενεστέρα, ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της καὶ τῆς τοποθετήσεώς τῶν σχετικῶν ἐνδεικτικῶν πινακίδων, οἱ δὲ παραβάται διώκονται καὶ τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 92 τοῦ Κώδικος Ὁδικῆς κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) ἸΔΟΥ, ὅμως οἱ χώροι εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται ἡ στάθμευσις:

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ὑπὸ Στεφ. Κώνστα

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ΡΟΤΑΡΙΑΝΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ δοθεῖσα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς πόλεως τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1971.

Ἡ Ἑλληνικὴ βιομηχανία μετὰ ἀπὸ ἕνα θρεφικὸν στάδιον ποὺ διήρκεσε περισσότερον ἀπὸ μισὸ αἰῶνα περίπου καὶ μίαν παιδικὴν περίοδον ποὺ οὐ σπουδατικὰ ἀρχισε περί τὸ 1930 εἰσήλθε ἤδη εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Ἡ ἐνηλικίωσις πλέον δὲν εἶναι μακριά.

Ὅλοι ὅμως γνωρίζομε πόσους κινδύνους περικλείει ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία καὶ πόσων ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξαιρημάτων ἡ ἐπιτυχὴς σταδιοδρομία κάθε νέου. Θὰ ἐπιχειρήσω ἀπὸψε νὰ ἐπισημάνω ἄριστους ἐκ τῶν κυριωτέρων κινδύνων ποὺ ἀπειλοῦν τὸ ταχέως ἀναπτυσσόμενον χαϊδεμένο μας παιδί ποὺ ἀκοῦει στὸ ὄνομα Ἑλληνικὴ βιομηχανία. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι θὰ σὰς πῶ τίποτε νέον καὶ τὸ καινοφανές. Πιστεύω ὅμως ὅτι ὅταν γίνεταί μίαν τοιαύτην ἐκτάσσειν πρὸς σπάθειαν ἀναπτύξεως ἐνός τὸσον βασικοῦ κλάδου, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅλοι, διότι ὅλοι ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ἐξαιρῶμεθα ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν, ὄχι μόνον τὸ πόσον ἀφελούμεθα ἀπὸ αὐτὴν ἀλλὰ καὶ ποῖα προβλήματα ἀντιμετωπίζει καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ λυ

θοῦν. Ἡ καθυστέρησις μετὰ τὴν ὁποίαν ἡ χώρα μας εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν μᾶς δίδει ἕνα ἀποῦ, ποὺ χρησιμολογούμενο καταλλήλως θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ ἀποφύγωμε πολλὰς κακοτοπιὰς καὶ στραβοπατήματα. Διότι δὲν ἔχομε παρά νὰ μελετήσωμε τὰ λάθη τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἐπωφεληθῶμε ἀπὸ τὴν πείραν τῶν πτεράων ποὺ τὴν ἐπλήρωσαν ἐκεῖνοι πολὺ ἀκριβῶς. Φυσικὰ αὐτὸ λέγεται εὐκόλως ἀλλὰ παρουσιάζει σοβαρὰς δυσκολίας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του. Διότι μᾶς λείπει ἡ κόμη κατὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν χωρῶν ἀνεπτυγμένων σιγὰ σιγὰ καὶ ποὺ καὶ ἐμεῖς μόνον μετὰ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου μπορούμε νὰ ἀποκτήσωμε. Μᾶς λείπει σὲ πολλὰς περιπτώσεις ἡ βιομηχανικὴ παράδοσις καὶ ὁ ἀντίστοιχος τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι. Ἡ διαπίστωσις αὕτη δὲν εἶναι, οὔτε μειωτικὴ οὔτε προσβλητικὴ. Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι μετὰ τὴν πολὺ λίγα χρόνια διαβάσωμε στὰ σχολικὰ μας βιβλία: «Ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα γεωργικὴ. Παράγει σῖκα, σταφί

1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΣ τῆς Πλατείας Ἐλευθερίας (Ἀνώμμος ὁδός), καθετὸς «ὠϊαθήαωβ1β1 ὁδός», καθετὸς πρὸς τὸν ἄξονα τῆς ὁδοῦ.
2. Εἰς τὴν πλατείαν Ἀγίας Αἰκατερίνης.
3. Τὸ ἀριστερὸν κατὰ τὴν πορείαν τῶν ὀχημάτων τῶν περὶ τοῦ πάρκου Θεοτοκοπούλου ὁδῶν, ἐξαιρουμένου τοῦ νοτίου τούτου τμήματος τῆς ὁδοῦ Κανταλονέοντος.
4. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς πλατείας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου.
5. Εἰς τὸ νότιον τμήμα τῆς ὁδοῦ Μιχελιδάκη, τὸ περιλαμβανόμενον μετὰ τῶν ὁδῶν Κοιτουλάκη καὶ Ἀρχοντοπούλου (καθετὸς πρὸς τὸν ἄξονα τῆς ὁδοῦ).
6. Εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΘΡΦΑΝΩΝ ΕΜΜ. ΣΥΝΤΥΧΑΚΗ

ὑπὲρ τῶν 9 ὀρφανῶν τοῦ Ἐμμ. Συντυχάκη καταθέσαντες εἰς τὰ γραφεῖα μας: Καταστηματάρχαι τῆς Λεφόρου Καλοκαιρινοῦ

δρχ.	1.000
Ὁ κ. Ι.Φ. δρχ.	500
Γενικὴ Κλινικὴ «ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ»	500
Ὁμιλος κυριῶν δρχ.	250
Ὁ κ. Μιχ. Μικεδάκης εἰς μνήμην τῆς μητρὸς του δρχ.	150
Προηγούμενα καταθέσεις δρχ.	500
Σύνολον δρχ.	2.900

ΗΡΧ... αἰ... φεως... τῶν... νου... θέμα... ρωπο... λεία... Δ... ροφο... σατλ... τὴν... κῆς... ξιν... τὰς... τοῦ... Α... νέφερ... κός... Γκρο... τὰς... πὶ... Ε... σωπο... ων... τικόν... σου... των... ρημέ... Κ... τησιν... πος... Τά... ἐκ... εἰς... Ν... φόρον... ἀπὸ... θη... νον... τῆς... πληρ... σῶθη... ται... ΑΙ Β... ΕΙΣ... Με... χοπτε... περιο... φθάσε... Π... στά... το... 474... 405... 400